

LAUDACJA

na cześć Kardynała Lluisa* Martineza Sistacha

Bp prof. dr hab. Tadeusz Pikus

Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie

Eminentísimo y querido cardenal y hermano en el ministerio, es para mí un honor poder decirle bienvenido a nuestra tierra y a nuestra Pontificia Facultad. Quisiera poder hacerlo en su hermosa lengua, que es un admirable testimonio del tesoro cultural de su nación. Pero no me atrevo a maltratarla con mi mala pronunciación y le ruego que me permita hacerlo en una *lingua franca*. Continuaré con su venia mi parlamento en polaco:

Fakt przyznania doktoratu *honoris causa* jest zawsze znaczącym wydarzeniem w życiu, działalności i historii każdej szkoły. Doktor *honoris causa* to najbardziej zaszczytna godność akademicka, jaką Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie nadaje osobom wyjątkowo zasłużonym dla świata nauki, kultury, porządku społecznego i życia Kościoła. Do tej grupy osobistości należy niewątpliwie Jego Eminencja Kardynał Arcybiskup Lluís Martínez Sistach, ordynariusz Barcelony. Jest on szeroko znanym i szanowanym pasterzem Kościoła i kanonistą, człowiekiem dialogu.

Środowisko rodzinne

Lluís Martínez Sistach urodził się 29 kwietnia 1937 roku w Barcelonie. Jego ojcem był Joan Martínez, który pracował jako przedstawiciel handlowy. Matka - María Sistach Masllorens - była gospodynią domową. Wzrastał z dwiema siostrami w Guinardó, osiedlu o atrakcyjnej „osobowości”, które zachowało swój charakter, w części Barcelony, w której doszło do naturalnej integracji ludzi z różnych sfer społecznych, o różnym pochodzeniu, gdzie powstało wiele inicjatyw o charakterze kulturalnym, społecznym i religijnym. Bardzo blisko wznosi się wielka przebłagalna świątynia genialnego architekta Antoniego Gaudiego, którego proces beatyfikacyjny właśnie się toczy - obecna Bazylika Świętej Rodziny, a także inny symboliczny zabytek okresu secesji - Szpital Świętego Krzyża i Świętego Pawła, dzieło architekta Luísa Domènecha i Montanera, uznany za pomnik dziedzictwa ludzkości. W szpitalu tym w pewnym okresie kontynuowano udzielanie pomocy medycznej ze strony diecezji i miasta, która była prowadzona w obecnych historycznych budynkach starej części Barcelony. Nie ulega

* Imię po katalońsku piszę się Lluís, po hiszpańsku Luis.

wątpliwości, że to doświadczenie odcisnęło głęboki ślad w duszy chłopca i młodzieńca, który uczestniczył w działalności osiedlowych instytucji i w lokalnych świętach, oraz korzystał z pracy duszpasterskiej parafii w tej symbolicznej części Barcelony.

Edukacja

W latach 1942-1953 uczył się w barcelońskiej szkole braci Maristów. Po zdaniu matury wstąpił do diecezjalnego seminarium w Barcelonie, gdzie w latach 1954-1961 studiował filozofię i teologię, i ukończył studia magisterskie. Jednocześnie, w latach 1956-1959 studiował na kierunku świeckim w Escola Normal de Barcelona. W 1962 roku został wysłany do Rzymu na studia doktoranckie, które odbył w latach 1962-1967. Był to czas II Soboru Watykańskiego, który przeżywał głęboko przez wzgląd na bliskie relacje z niektórymi biskupami uczestniczącymi w soborze, i przez wzgląd na współpracę z niektórymi ekspertami kanonistami. W 1967 roku uzyskał doktorat *utroque iure*, to znaczy doktorat zarówno z prawa kanonicznego, jak i świeckiego na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim. Jego praca doktorska była poświęcona prawu zrzeczania się w Kościele – została opublikowana na Wydziale Teologii Katalonii.

W gorącym umiłowaniu przez dr. Lluísa Martíneza Sistacha — niezmiennym już od tego czasu — prawa kanonicznego należy odnaleźć wpływ, jaki wywarli na niego wybitni wykładowcy w tej dziedzinie, u których uczył się w Barcelonie, oraz inni prawnicy z tego miasta, cieszącego się długą tradycją, jeśli chodzi o studiowanie i praktykowanie prawa. Barcelona była kolebką św. Rajmunda z Penafort przed jego wyjazdem do Rzymu w celu opracowania zbioru Dekretów Grzegorza IX, obowiązującego przez wieki, oraz innych prawników pracujących nad opracowaniem kodeksów, które nastąpiły po Dekretach.

Prezbiterat

Lluís Martínez Sistach został wyświęcony na kapłana 17 września 1961 roku przez arcybiskupa Barcelony, mons. Gregorio Modrego Casausa, w kościele parafialnym pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny w Cornellá. Rozpoczął pracę jako kapłan w parafii pod wezwaniem Świętego Piotra w Gavà. W 1967 roku został mianowany notariuszem publicznym — sekretarzem Trybunału Kościelnego w Barcelonie. Był członkiem zespołu kapłanów w dzielnicy Guinardó, nauczycielem religii w szkole średniej w Instytucie Międzynarodowego Towarzystwa Farmakoepidemiologicznego (*La Sociedad Internacional de Farmacoepidemiologia IPSE*) w Barcelonie, doradcą małżeńskich Équipes Notre-Dame oraz doradcą diecezjalnym różnych sektorów Akcji Katolickiej. Od 20 kwietnia 1970 roku sprawował urząd proboszcza parafii Najświętszej Maryi Panny z Montserrat i Świętej Elżbiety Aragońskiej w Barcelonie. 31 grudnia 1971 roku został awansowany na sędziego synodalnego. W latach 1971-1977 sprawował urząd wicesekretarza Biskupów Katalonii. W 1973 roku został sędzią Trzeciego Wydziału Trybunału Kościelnego w Barcelonie i Wicekancelarii Trybunału Metropolitalnego. W latach 1970-1987 był wykładowcą prawa kanonicznego na Wydziale Teologii Katalonii i w salezjańskim Instytucie Teologii im. Martí Codolara, a także w Wyższym Insty-

tucie Nauk Religijnych w Barcelonie. Od 1 grudnia 1978 roku był członkiem Rady Kapłańskiej. W 1979 roku kardynał Barcelony, Narcís Jubany, mianował go wikariuszem generalnym archidiecezji ze szczególnymi uprawnieniami do spraw koordynacji wszystkich instytucji diecezjalnych i kurii. Później mianował go koordynatorem trzech rad diecezjalnych — biskupiej, kapłańskiej i duszpasterskiej — oraz przewodniczącym Komitetu Doradczego do spraw Nominacji.

W 1983 roku został wybrany przewodniczącym Hiszpańskiego Stowarzyszenia Kanonistów. W latach 1971-1977 był wicesekretarzem Konferencji Biskupów Tarragony. W latach 1977-1997 sprawował funkcję sekretarza Konferencji Biskupów prowincji Tarragona.

Biskupstwo

Dnia 13 listopada 1987 roku papież Jan Paweł II mianował dr. Lluísa Martíneza Sistacha biskupem pomocniczym Barcelony. Przyjął sakrę biskupią 27 grudnia tego samego roku z rąk kardynała Narcísa Jubany Arnau w katedrze w Barcelonie.

Dnia 17 maja 1991 roku Jan Paweł II mianował go biskupem Tortosy, diecezji, którą objął 7 lipca tego roku. Natomiast dnia 20 lutego 1997 roku Papież mianował go arcybiskupem Tarragony i prymasem. Wreszcie 15 czerwca 2004 roku przyjął z rąk papieża nominację na arcybiskupa Barcelony. Dekretem z 18 lipca tego roku został pierwszym arcybiskupem metropolitą Barcelony, ponieważ dnia 15 czerwca 2004 roku do tej archidiecezji przydzielono dwie sufraganie, tworząc nową prowincję kościelną.

Kardynałat

Dnia 17 października 2007 roku papież Benedykt XVI ogłosił jego nominację na kardynała, na konsystorzu z 24 listopada 2007 roku, w Bazylice Świętego Piotra. Kościołem tytularnym nowego kardynała został kościół Świętego Sebastiana *alle Catacombe*, który objął 20 stycznia 2008 roku.

Inne funkcje

W 1990 roku został wybrany przewodniczącym Biskupiej Komisji do Spraw Prawnych Konferencji Episkopatu Hiszpanii i pracował na tym stanowisku przez cztery kolejne trzyletnie kadencje, do 2002 roku. Był członkiem Komitetu Wykonawczego Konferencji w latach 2005-2010. Obecnie jest członkiem Komisji Stałej tej Konferencji.

Jest również, od 1996 roku, członkiem Papieskiej Komisji do spraw Świeckich, Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych od 2002 roku, Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej od 2006 roku oraz Prefektury Ekonomicznych Spraw Stolicy Świętej od 2009 roku. Jest wielkim kanclerzem Wydziału Teologii Katalonii i Wydziału Filozofii Katalonii, przewodniczącym Fundacji „Escola Cristiana” i przewodniczącym zespołu budowlanego świątyni pod wezwaniem Świętej Rodziny.

Dnia 30 marca 2007 roku otrzymał tytuł honorowego obywatela Tarragony. Jest również honorowym obywatelem innych miejscowości, jak Banyalbufar (Majorka) i

Camprodón (Gerona). Dnia 7 stycznia 2011 roku przyznano mu doktorat *honoris causa* Papieskiego Uniwersytetu Katolickiego Mater et Magistra, w Santiago de los Caballeros (Dominikana), a w maju 2011 roku Uniwersytet im. Rajmunda Lulla w Barcelonie przyznał mu złoty medal.

Związki z Polską

Kardynał Lluís wielokrotnie reprezentował Konferencję Episkopatu Hiszpanii na konferencjach Biskupów w Polsce. Ukazywał rzeczywistość życia Kościoła katolickiego w Hiszpanii, włącznie z sytuacją duszpasterską imigrantów z Polski i ze wschodu. Do Hiszpanii w wielkiej liczbie docierają emigranci z Polski i dobrze wiemy, że kardynał Martínez Sistach informuje o wdzięczności wiernych diecezji hiszpańskich, a zwłaszcza archidiecezji barcelońskiej, oraz diecezji Konferencji Biskupiej Tarragony, za obecność braci w wierze oraz polskich kapłanów. Kapłani ci, przyczyniają się swoimi umiejętnościami do integracji, umocnienia wiary i życia chrześcijańskiego w tych narodach tak bardzo związanych uczuciowo z Polską. W pierwszej grupie nie zabrakło arystokratów, którzy osiedlili się na południu Hiszpanii. Po 1990 roku Hiszpanie znaleźli miejsce dla wielu polskich imigrantów, nie tylko pracowników sezonowych, ale również tych, którzy osiedlili się tam na długi czas. Dzięki Kościołowi katolickiemu w Hiszpanii odnaleźli oni pomoc duszpasterską w swoim ojczystym języku. Ostatnio opublikowano tłumaczenie na polski istotnej książki kardynała na temat stowarzyszeń wiernych w Kościele. W prologu do polskiego wydania kardynał Józef Glemp napisał: „Mam nadzieję, że ta publikacja autorstwa mojego kolegi ze studiów na Lateranie w Rzymie oraz przyjaciela w posłudze biskupiej, kontynuatora budowy wielkiej świątyni świata ‘Sagrada Familia’ w Barcelonie, pomoże wiernym Kościoła w Polsce w realizacji swojego powołania w stowarzyszeniach wiernych”.

Kapłani archidiecezji w Barcelonie mogli doświadczać bliskości i obecności swojego arcybiskupa w parafiach i w dekanatach, w których wielokrotnie głosi zwyczajowe rekolekcje. W ścisłej współpracy ze swoimi radami opracował dwa plany duszpasterskie, których celem było znalezienie sposobu przyczynienia się do ewangelizacji – zarówno do reewangelizacji, jak i do rzeczywistej nowej ewangelizacji – by poświęcać rzeczywistą uwagę katechezie i przygotowaniu do sakramentów inicjacji chrześcijańskiej i uwrażliwianiu wszystkich, ale przede wszystkim rodziców, aby domagali się nauczania religii w szkołach.

Również wszyscy wierni i inni obywatele mogli czytać w każdą niedzielę autentycznie duszpasterski dziennikarski komentarz przeznaczony dla szerokiego grona odbiorców, publikowany w miejskim wielkonakładowym dzienniku, w czasopiśmie z informacjami religijnymi. Był on także nadawany przez radio. Umiał odpowiedzieć na zaproszenia środków przekazu, odbywać rozmowy i udzielać wywiadów w radiu i telewizji. Owocem tej pracy dziennikarskiej były książki. Jedna z nich, która niedawno się ukazała i jest niezwykle piękna – zgodnie z przedmiotem opisu – skupia się na świątyni Świętej Rodziny.

Istnieje szczególna łączność kardynała Martíneza Sistacha z zatroskaniem Ojca Świętego o nową ewangelizację Europy. Przyjęcie odpowiednich instrukcji rzymskich dykasterii, jak również wyjątkowość miasta Barcelony – jego kultura, współczesność i

otwarcie na dzisiejszy świat — stały się przyczyną tego, że Stolica Święta zaufała mu i powierzyła jego archidiecezji szczególne zadania w dialogu między wierzącymi a niewierzącymi. Takim doświadczeniem był Dziedziniec Pogan. Został on zorganizowany w maju 2012 roku. Uczestniczyli w nim bardzo znaczący przedstawiciele świata uniwersyteckiego oraz świata kultury i sztuki. Innym wydarzeniem w 2012 roku na terenie archidiecezji barcelońskiej była tzw. Misja w Metropolii. Te doświadczenia na rzecz nowej ewangelizacji zbliżyły Stolicę Apostolską i Kościół do środowisk kultury i sztuki. Fakt odznaczenia watykańskiego sekretarza stanu nagrodą Hrabiego Barcelony, zaledwie przed kilkoma dniami, w obecności najwyższych władz hiszpańskich i katalońskich oraz głównych osobistości społeczeństwa świeckiego, ukazują płodność tego dialogu oraz pełną zgodność uczuć i zamierzeń Kościoła diecezjalnego z Kościołem rzymskim, powszechnym, w kontekście rozwiniętego społeczeństwa.

Nie ma w Barcelonie człowieka, który nie zachowywałby żywo w pamięci kulminacyjnego momentu owych wysiłków ze strony kardynała na rzecz komunii i dialogu ze współczesnym światem. Chodzi o obecność w mieście Ojca Świętego Benedykta XVI z okazji poświęcenia świątyni przebłągalnej, obecnej bazyliki Świętej Rodziny, historycznego dnia 7 listopada 2010 roku. Papież odwiedził też, szpital Dzieciątka Bożego (Nen Déu), który znajduje się obecnie w dzielnicy Horta, w pobliżu rodzinnej dzielnicy kardynała. Tam lekarze, pielęgniarki, zakonnice oraz całe rodziny kompetentnie i bezinteresownie zajmują się dziećmi upośledzonymi psychicznie. Od owej inauguracyjnej wizyty Ojca Świętego jeszcze większe tłumy pielgrzymów przybywają do świątyni „Sagrada Família” w Barcelonie.

Ten szanowany kanonista i współczesny ewangelizator, godny doktoratu *honoris causa*, osobiście zaangażowany w dialog społeczny, międzywyznaniowy i międzyreligijny, ma również obywatelską misję publiczną. Służy swą wiedzą prawniczą, roztropnością pasterską oraz zdolnościami współpracy w organizowaniu ładu na forum życia publicznego. Jest to szczególnie trudny i delikatny aspekt pracy kardynała w kraju, który ma niezwykle bogatą historię i który przeżywa wiele zawirowań. Znaczącą rolę w tej kwestii odgrywają też jego doroczne homilie, wygłaszane 24 września w obecności władz publicznych w święto Patronki Miasta i archidiecezji Matki Bożej Miłosierdzia.

Vull acabar demanant-li que transmeti als fidels de Catalunya la més afectuosa salutació i els nostres desitjos que el Any de la Fe que estem visquent els catòlics de tot el món signifiqui per a tots nosaltres - a Catalunya, a tot Espanya, i a Polònia - una renovació espiritual com desitja el Sant Pare. Que la Mare de Deu, que invoquem a Montserrat y a Częstochowa ens acompanyi en aquest camí de renovació.

W tym miejscu, na zakończenie laudacji, pragnę podkreślić, że osoba Laureata, jego postawa oraz działalność dają zaszczyt Uczelni, której staje się on doktorem, zaś uczestnikom tej ceremonii przynosi radość przez ukazanie więzów istniejących między dwoma krajami oraz lokalnymi Kościołami katolickimi, znajdującymi się na dwóch przeciwległych krańcach Europy.

Dziękuję za uwagę.

Warszawa, 6 listopada 2012 r.